Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Будівничими кращого майбутнього нашої держави є ви всі, без будь-яких винятків. І кожен із нас перед Богом мусить визнати, на яких підвалинах будує майбутнє.

Любомир ГУЗАР

24 (544)
11 червня
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

СУЧАСНІ КАЗКИ

Що не кажіть, а спітчмейкери у нашого Президента добрі (якщо українською, то люди, які пишуть йому промови). Усе, що не напишуть – до ладу, в належному місці, належно припасовано. Та й сам Петро Олексійович вміє і знає, як «витиснути сльозу і співчуття» у слухачів. А аудиторія – не тільки Верховна Рада, а й вся Україна, перед якою нещодавно звітував про рік свого президентства. Послухавши його, тепер я, зрозуміло, перечитав й інавґураційну промову. У ній теж було чимало пафосу й ораторства, а ще – обіцянок цілий віз. Скажу відверто – просто казок...

Коли слухаєш політиків, які йдуть чи то в нардепи, чи в прем'єри (пам'ятаєте передвиборну аґітацію «Народного фронту»: «розумійте, ви обираєте прем'єра...»), чи в Президенти, складається враження, що вони мають усіх за лохів, що їх ніхто й ніколи не спитає за слово мовлене. Але у час Інтернету та електронних ЗМІ дуже реально одним натиском «мишки» давній спітч, себто виступ, повернути у реальність, а то й порівняти у порівняльній лінґвістичній таблиці: обіцяв – зробив.

Не будемо вважати заслугою Петра Олексійовича, як це роблять деякі «царедворці», порятунок України від Росії, бо це заслуга всього українського народу і насамперед – патріотів-добровольців і волонтерів, а поспитаємо, де ж обіцяне і таке швидке закінчення АТО?

Виправдальну відповідь вам підкаже будь-хто, але ж відповідальний політик, який намагається стати лідером нації, має прорахувати всі варіанти розвитку ситуації і бодай не обіцяти того, що підвладне лише Всевишньому. Але торкнімось речей прозаїчніших, як то казки про безвізовий режим уже у травні 2015-го, про деолігархізацію та демонополізацію, про нагальне створення антикорупційного бюро, про реформування судів, прокуратури, міліції, охорони здоров'я, про децентралізацію і т. ін. Сумно понад край...

Щоправда, щось таки робиться. З великими потугами й затягуванням у часі таки обрали голову АКБ, яке має організувати структуру боротьби з корупцією, робляться потуги щодо децентралізації. Та ж ця справа – не одночасся. Але підходів до реформування правоохоронної системи щось не видно. Навіть спроби громадськості позбутись, скажімо, одіозних корумпованих генералів у МВС призводять до того, що міністр А. Аваков прилаштовує їх на «тепліші» місця.

Складається враження, що нинішня влада домовилась із вчорашньою: ви дуже не витикаєтесь, а ми вас не дуже чіпаємо. Чи не так виглядає веремія зі зняттям депутатської недоторканності з «власника Межигір'я» (у всякому разі, воно було на нього записано) С. Клюєва. На, здавалося б, просту процедуру, було витрачено чи не тиждень діяльності Верховної Ради, звернення уваги всього суспільства. А він взяв та й втік з-під пильної уваги Генпрокуратури, МВС, СБУ та й усієї спільноти.

Чи не ганьба на весь світ. Але ж уже з самого початку того звороxоблення стверджували: втече... Тепер усі ці правоохоронні служби з великим ентузіазмом розшукують втікача. Чи не наша сучасна казка про колобка, який, попри пильну увагу до нього і претензії, – втік від діда, баби, вовка і всіх інших. А скільки казок від наших поводирів я не згадав? Про покарання злочинів Майдану і розкрадачів держави, про справедливий розподіл національного багатства, а головне – про обіцянку-казку жити по-новому. У ній, зокрема, наголошено, що це означає, до речі, не нехтувати волею народу. Але ж хіба за його волею нині людей ставлять на коліна неспівмірними тарифами на газ, електроенерґію, комунальні послуги?..

Панове владці! Може, все ж таки ви усвідомите істину, яку самі ж і проповідуєте з «амвонів»: не нехтувати волею народу. Бо воля народу була не та. Жити по-новому – це жити по правді, честі, совісті, гідності, за що і стояв Майдан. І це має бути реальністю нашого буття, а не казкою, якою ви заколисуєте суспільство. Час казок минає.

Богдан ВІВЧАР

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Борцям і героям

З ініціативи свободівця Олега Понайди в селі Суходіл Рожнятівського району звели пам'ятник Небесній сотні та Героям, які загинули за Незалежність України! Урочисте освячення відбулося за участю місцевої громади, представників духовенства та органів влади.

З цієї нагоди Олег Понайда наголосив на жертовності та героїзмі хлопців, у тому числі мешканців Прикарпаття, які спочатку поклали край диктатурі Януковича під час Революції гідності, а сьогодні зі зброєю в руках відстоюють Незалежність України, протидіючи російській аґресії.

«Дуже символічно, що пам'ятник стоїть на шкільному подвір'ї, адже саме школа виховує патріотичний дух наших дітей. Всі діти, які щодня приходитимуть на навчання, дивитимуться на пам'ятник й одночасно закарбовуватимуть у серцях пам'ять про тих хлопців, які відстоюють нашу свободу, гідність і незалежність», – відзначив Олег Понайда.

Вшанували добрим словом причетних до спорудження – художника з Івано-Франківська Василя Бенюка, Романа Орловського, Віталія Курчу, Михайла Чуповського, Василя Семкулича, братів Ількових, Олександра Вернигору та Василя Музичина.

Нагородили посмертно

Під час панахиди в меморіальному сквері Івано-Франківська за полеглими героями, які віддали своє життя за Незалежність Української держави, перший заступник голови облдержадміністрації Сергій Басараб вручив сім'ї начальника штабу 5-го територіального батальйону оборони «Прикарпаття» Юрія Барана орден Богдана Хмельницького III ступеня. Цю високу державну нагороду майорові Збройних сил України Юрієві Барану присвоїли посмертно за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету й територіальної цілісності України. За словами дружини військового Марії Баран, відрадно, що представники влади не забувають своїх героїв. Вагому підтримку сім'ї Юрія Барана надають і бойові побратими, адже у родині залишилися маленькі діти.

УАПЦ має нового предстоятеля

У Києві відбувся V Помісний собор УАПЦ, який був присвячений 25-річчю обрання першого патріарха УАПЦ Мстислава. Помісний собор обрав нового Предстоятеля Церкви – митрополита Львівського Макарія (Мелетича). За владику віддали свій голос 360 із 499 делеґатів. У своєму слові владика Макарій наголосив: «Зараз я відчуваю відповідальність уже за всю Україну. Вірю, що ми разом скоро будемо мати єдину Помісну Церкву. Саме об'єднання є основою Церкви, а не злиття чи приєднання. Вірю і надіюся, що наші брати це зрозуміють, і ми всі підемо один одному назустріч».

Відпочинок при школі

У пришкільних таборах обласного центру відпочине понад три тисячі дітей.

Упродовж літа в Івано-Франківську працюватимуть 21 пришкільний табір, 14 клубів Центру дозвілля дітей та юнацтва за місцем проживання, а також позаміський оздоровчо-відпочинковий центр «Лімниця» у с. Вістова Калуського району, повідомляє начальник міського управління освіти Наталія Микула. За її словами, організованими формами відпочинку у пришкільних таборах буде охоплено 3256 учнів перших-десятих класів. Із них 1551 – школярі пільгових категорій. На оплату їхнього харчування в пришкільних таборах з міського бюджету планують витратити 124 тисячі гривень.

Вчи англійську, але знай українську

За словами Президента П. Порошенка, 2016 рік в Україні буде оголошено роком англійської мови, при цьому пріоритет української залишається незаперечним. Володіння англійською в майбутньому стане обов'язковим критерієм при прийомі на держслужбу. «Гадаю, що це поступово треба вводити вже в найближчі роки», – сказав Глава держави. Він також заявив про намір підтримати програму «Go Global», яка визначає вивчення англійської мови одним із пріоритетів стратегії розвитку, і наголосив: «Україна залишається серед країн з найнижчим рівнем володіння англійською. Це є бар'єром для українців для переорієнтації на західні цінності й стандарти. Окрім того, обмежує нам доступ до наукових досліджень, які переважно публікуються англійською».

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):

на місяць – 4,30 грн., на півроку – 25,80 грн., на рік – 51,60 грн.

ЕНЕРҐООЩАДНІСТЬ

ПЕРЕЙНЯТИ ДОСВІД

Відбулася зустріч першого заступника голови облдержадміністрації Сергія Басараба з представниками Посольства Словацької Республіки в Україні та Генерального консульства Словацької Республіки в м. Ужгород.

Обговорили підготовку до проведення в Івано-Франківську зустрічі керівництва МЗС держав Вишеградської групи, МЗС України та експертів з питань енерґетичної безпеки, яка запланована на 22–23 червня, інформує прес-служба Івано-Франківської облдержадміністрації.

«Питання енерґетичної безпеки – одне з найважливіших, – висловила переконання Генеральний консул Словаччини в м. Ужгород Янка Бур'янова. – У його вирішенні країни Вишеградської групи намагаються бути, як кажуть, на одній хвилі з Україною. В нас є великий досвід у запровадженні заходів з енерґозбереження, зокрема використання сонячної, водної, енерґії з біомаси. У Словаччині в сфері енерґозбереження працює чимало фірм, які виготовляють спеціальну техніку».

Як повідомив Сергій Басараб, обласна влада також має плани провести енерґетичний форум, залучивши до співпраці в плані енерґоощадності якомога більше представників сусідніх країн.

НАРОД І АРМІЯ

В ОБОРОНІ – РАЗОМ

Восьмеро калушан – працівників комунальних підприємств – вирушили до міста Костянтинівка Донецької області, де будуватимуть фортифікаційні споруди. Відрядження триватиме два тижні.

Мобільну бриґаду забезпечили наметами, кариматами, спальними мішками та будівельним інвентарем. Щодо останнього, то на його придбання збирали кошти серед бюджетних та комунальних підприємств міста.

Як повідомляли «Вікна», 2 червня, шестеро калушан вже поїхали на схід для зведення фортифікаційний споруд. Райдержадміністрація забезпечила їх усім необхідним – інвентарем, харчуванням. Наймолодшому добровольцеві – Михайлу Керману – 20 років.

ТАК ДУМАЮ

ЯК ВІДРОДИТИ УКРАЇНУ

Іде війна. Це питання не на часі, але діяти в цьому напрямі потрібно вже сьогодні.

Відроджувати Україну треба так, як її нищили – московщили. А московщили так: уся адміністрація, шкільництво, армія, Церква, ЗМІ були неукраїнські, і це змушувало українців московщитися. Москва не закликала українців позбуватися комплексу меншовартості й московщитися. Це була б марна праця. Москва поставила українців у такі обставини, що, куди не подайся, треба знати московську мову. І то не просто знати, а володіти нею, як рідною. І цей метод дав результат. Москва досягла свого за три з половиною століття.

Обернений процес може бути коротший, а може бути й довший. Це залежитиме від українців: чи схочуть вони відроджуватися, чи ні. Якщо схочуть – обиратимуть лідерів, які й собі хочуть відроджуватися, якщо не схочуть – обиратимуть голів держави а-ля Янукович, Азаров, Табачник, Захарченко, Колесніченко, Симоненко.

Президенти, які хотітимуть відроджуватися і які заявлятимуть, що в Україні нині, і прісно, і повсякчас має бути одна державна мова, мають зробити таке:

Насамперед, відродити україномовну еліту. Це має бути зроблено шляхом запровадження елітних шкіл. Про ці школи я написав окрему бесіду.

Другий крок: призначати на всі державні посади лише україномовних осіб. Від центру до району мають бути лише україномовні державні службовці. Окрему увагу треба звернути на армію. Почавши з міністра оборони, всі посади в міністерстві мають посісти виключно україномовні особи.

Ці україномовні особи мають, однак, знати й володіти мовою найпоширенішої національної меншини, бо ця меншина дуже важко українізується (Азаров). Тому для лагодження справ цієї меншини треба знати її мову.

Але, коли знання державної мови стане конечним для корінних українців, батьки самі посилатимуть своїх дітей до українських шкіл. Становище, коли 50 відсотків українських шкіл російськомовні, а українські школи – напівукраїномовні, відійде в історичне минуле.

Ці справи швидко не зробляться. На цей процес потрібно буде не менше двох або й трьох поколінь. Саме так має йти відродження України.

Після таких кроків нащадки українців зможуть сказати: «Процес пішов!»

Але треба мати зрозуміння, що такі кроки можливі лише за мирних умов. Коли йде війна, про ці кроки годі й думати.

Але мріяти ми можемо.

Отже, не зверненнями до відмови від меншовартості, а конкретними діями, розрахованими на довгі роки, а то й десятиліття, треба відроджувати Україну.

Потрібна в Україні партія, яка поставить відродження України як мету № 1.

Потрібен закон Верховної Ради «Про відродження України», а у Верховній Раді потрібен Комітет відродження України.

Без цих заходів усі звернення до совісті громадян будуть безрезультатні.

Українці, що хочуть відродитися, єднайтеся!

Слава українській Україні!

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

З ПРИВОДУ

СПОЧАТКУ БУВ ПОХІД...

Спочатку було слово...
Святе Письмо

І це був похід князя Ігоря Святославовича на половців, який трапився у травні 1185 року, а отже, 830 літ тому.

Похід непідготовлений, поспішний і невдалий, бо навіть вісім тисяч княжого війська було замало для перемоги над об'єднаними силами половецьких ханів.

Літописи пишуть, що живими залишилося 15 воїв, в тому числі князь Ігор з сином Володимиром, який одружиться на доньці хана Кончака.

Цей похід мав би стати уроком для руських удільних князів, які діяли розрізнено й зазнавали поразки і чия немудрість, удільність призвели до завоювання монголо-татарами Київської Русі і, зрештою, втрати державності. Цей Ігор Святославович близький до Галичини, адже посватав доньку галицького князя Ярослава Осмомисла Єфросинію, відому як Ярославна через літературний «Плач Ярославни». А вже потім було «Слово про Ігорів похід».

Чи було це слово брата Ярославни Володимира, що княжив після смерті батька у Галичі, чи когось іншого – невідомо. Є версії. Навіть така, що це вже містифікація XVIII ст., подібна до чеського «Краледворського рукопису».

Маю свою думку. Скажімо, для кого було написано це «слово», якщо книжок було дуже мало (бо дорогі) і не було, відповідно, читачів. Тобто було, але мало, бо що читати – хіба графіті або записи на бересті.

І як читачі могли вплинути на норовливих князів через вплив «Слова»?

А звідки автор-анонім знав про співця Бояна, якщо про нього нічого не записано у літописах, а з часу його буття минуло майже 200 років. Хто про нього говорив через два століття? Не збираюся тут сіяти сумніви.

Мені більш симпатична версія про авторство «Слова» князя Володимира. Це додає ваги нашому краю, робить його батьківщиною великого співця, славної літературної традиції, яка вже була, а Москви ще ніхто не чув. А похід Ігоря Святославовича і нині показує, що Україна мусить бути єдиною і сильною, щоб нині перемагати орду.

Василь БАБІЙ, *просвітянин*

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

ВИМОГИ ДО УРЯДУ

У Державному бюджеті України є достатньо коштів для повної індексації зарплат і пенсій на рівень інфляції.

Про це заявила лідер «Батьківщини» Юлія Тимошенко під час зустрічі з представниками профспілкових об'єднань України. За її словами, фракція «Батьківщина» сформулювала абсолютно реалістичні вимоги до Уряду, які треба виконувати негайно.

«Фракція внесла відповідний законопроект про індексацію пенсій і заробітних плат, виходячи з реальних показників бюджету, і збирає підписи лідерів всіх фракцій», – зазначила вона.

Юлія Тимошенко наголосила на тому, що наразі в Україні існують величезні політичні загрози.

«Якщо до осені ми не вирівняємо соціальну ситуацію, то не зможемо прогнозувати, як поводитимуться люди. Контрреволюція, яка може призвести до відкату, може стати дуже реалістичною», – сказала народний депутат.

Вона також звернула увагу на підвищення індексу споживчих цін проти грудня 2013 року, який становив 71,2 відсотка: «Такого не було ніколи! Це трагедія, яка показує лише частину проблем людей».

В основі падіння рівня життя людей, як повідомила Тимошенко, лежить обмінний курс гривні до долара.

«Через півроку рівень інфляції може становити 260 відсотків. Якщо ми зараз не застосуємо відповідні кроки, то вийдемо не на 171, а на 260 відсотків інфляційних процесів», – наголосила лідер фракції.

Крім того, за словами Юлії Тимошенко, середня заробітна плата в Україні сьогодні становить 148 $, що в 29,7 раза нижче, ніж у США, у 27 разів нижче, ніж у Німеччині та в 6,6 раза нижче, ніж у Польщі.

«Жодна країна світу так не живе. Сьогодні це унікальна соціальна трагедія України», – зазначила вона.

Водночас лідер «Батьківщини» переконана, що для індексації пенсій та заробітних плат є бюджетні кошти, адже Державний бюджет за п'ять місяців поточного року перевиконаний на 11,4 відсотка (на 21 млрд. грн.). Хоч це досягнено за рахунок падіння гривні й обкладання пенсій податками, а не на основі росту економіки, на основі зростання основних показників ВВП, промисловості, роздрібної торгівлі.

ПОЗИЦІЯ

Нині бачимо, як канал «1+1» олігарха Коломойського воює проти Президента, усіляко маніпулюючи навколо призначення головою Одеської облдержадміністрації Михайла Саакашвілі. І, можливо, ми нарешті усвідомимо, наскільки небезпечним є володіння ЗМІ олігархами, для яких Україна – лише дійна корова. А згадаймо скандал довкола «новорічних блакитних вогників» від каналу «Інтер», який наробив галасу в українському суспільстві. Тим не менш, це був не перший, не десятий і не сотий випадок відвертої пропаґанди «руского міра» приватними українськими каналами. Проте, що ще до новорічного вогника пропаґандою російських «ментів», прокурорів, військових, а також російських так званих цінностей були просякнені фільми та передачі щонайменше на ТРК «Україна» Рината Ахметова та «ICTV» Віктора Пінчука, в нашому суспільстві й політикумі говорилося мимохіть і не так часто, як було би потрібно. Скандал з «Інтером» тільки став зайвою ілюстрацією безкарності проросійських ЗМІ (не лише телевізійних, а й друкованих, як, наприклад, газети «Вести» Віктора Медведчука) і бездіяльності структур, які мали попереджувати будь-які спроби відкритої та прихованої пропаґанди «руского міра» та капітулянтства перед північним сусідом.

КУДИ НАС ЗЛИВАЮТЬ...

Попри потрібне, хоч і запізніле, рішення Верховної Ради про заборону російських серіалів, де возвеличуються тамтешні «воіни-асвабадітєлі», означені телеканали, а також «НТН» (який має стосунок до медіагрупи Фірташа–Льовочкіна), продовжують випускати на екрани серіали про російських силовиків і «стражей правопорядка».

Так, наприклад, ТРК «Україна» і далі демонстрував серіали про силовиків. І не лише! Решта контенту – майже повністю фільми або російського виробництва, або про Росію. Те ж саме можна сказати й про «Інтер», який показує фільми, які або пропаґують російські цінності (в деяких з них герої навіть спілкуються в манері, притаманній для центральних реґіонів РФ: «е-ей, чаво єто ти!», «ой, Пьотр, доколє будеш міня мучіть?!», «ізиді, окаянний!», «Федот, пайді, накалі лучіну!» тощо), або є такими, що явно не сприяють зростанню почуття патріотизму та й взагалі неґативно впливають на психіку глядачів.

Що ж до Вови Путіна, то він також присутній у цих серіалах. Його нахабна пика всміхалася з портретів на стінах прокурорських та міліцейських кабінетів практично в кожному серіалі («Інтер» після новорічного скандалу, щоправда, почав розмивати зображення з портретом російського президента).

Але всі ці канали переплюнув «ICTV», яким володіє нібито зовні такий прозахідний Віктор Пінчук. Там ще донедавна йшли такі відверто пропаґандистські серіали, як «Морські дияволи», «Морський патруль», реґулярно показувалися фільми а-ля «Рускій спецназ», «Мєнти», «Убивча сила», а ще він «радував» нас «Прокурорською перевіркою» та «Літєйним». Цей кіноконтент розбавляється американськими бойовиками (цікаво, що найбільш криваві американські фільми канал Пінчука чомусь крутить на православні свята і в неділю).

Щоправда, решта два канали Пінчука – «СТБ» і «Новий канал» – якщо і демонструють російські серіали, то переважно сльозливі мелодрами та комедійні ситкоми зразка «Універа». У перервах між фільмами «ICTV» транслює новини й аналітичні передачі, в яких час від часу запускав різноманітну неґативну інформацію про бізнес-конкурента Пінчука, колишнього голову Дніпропетровської облдержадміністрації І. Коломойського. А коли його президент «пішов» із голови, і з розпорядника «Укрнафти», Беня взявся воювати проти Глави держави.

Отож подумаймо: якої ще шкоди завдадуть кінопродукти від каналів Льовочкіна, Ахметова і компанії нашому інформаційному простору й інформаційній безпеці України? Верховна Рада ніби комплексно підійшла до заборони російського контенту і нарешті заборонила російські серіали, а ще в ситуацію має втрутитися Міністерство з інформаційної політики та інші компетентні органи. Не розумію: в бюджеті на 2015 рік залишено фінансування і на Нацраду з питань телебачення та радіомовлення, і навіть на Комісію з питань суспільної моралі (яку, щоправда, вже ліквідували), але практичної користі від них як не було, так і нема!

Тому, панове чиновники, якщо хочете й далі просиджувати свої штани в зручних кріслах, почніть нарешті щось робити... Бо доведеться рано чи пізно відповідати за програну інформаційну війну.

Сергій БАГРЯНИЙ

ВАРТО УВАГИ

ДАЄМО ВІДПОВІДЬ...

5. З квітня 2011 року особа отримує пенсію, призначену відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність». До сьогодні працює на науковій посаді на умовах контракту. Як буде виплачуватися пенсія з 1 квітня 2015 року?

Статтею 24 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» в редакції, чинній з 1 квітня 2015 року, передбачено, що пенсія, призначена особі відповідно до цієї статті (крім осіб, які мають право на виплату пенсії в повному обсязі), в період роботи, зокрема на науковій посаді, виплачується в розмірі, обчисленому відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (далі – Закон).

Згідно зі статтею 47 Закону, тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, під час роботи особи на інших посадах/роботах, в тому числі на науковій посаді, пенсія, призначена відповідно до цієї статті (крім осіб, які мають право на виплату пенсії в повному обсязі), розмір якої перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачується в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

Порядок виплати пенсії працюючим пенсіонерам встановлюється законодавством незалежно від дати її призначення.

Зважаючи на викладене, з 1 квітня 2015 року у період роботи на науковій посаді пенсія виплачується в розмірі 85 відсотків від її розміру, обчисленого відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Розмір пенсійної виплати після застосування зазначеного порядку не може бути нижче 1423,50 грн.

6. Особі призначено пенсію відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», вона працює на посаді державного службовця. Чи буде припинено виплату пенсії, у зв'язку зі змінами, внесеними до законодавства з 1 квітня 2015 року?

Статтею 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» визначено, що тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, у період роботи особи на посадах, які дають право на призначення пенсії у порядку та на умовах, передбачених, зокрема Законом України «Про державну службу», пенсії, призначені відповідно до цього Закону, не виплачуються.

Тому виплата такої пенсії у період роботи на посаді державного службовця припиняється (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи, учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється чинність пункту 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, ґарантії їх соціального захисту», та осіб, на яких поширюється дія пункту 3 Прикінцевих положень Закону).

(Продовження буде)

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

АСПЕКТИ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

Як зробити своє життя тривалішим і змістовним, як уникнути багатьох захворювань, зменшити до мінімуму шкідливі впливи на людський організм різних факторів – про це та багато іншого можна було дізнатися під час презентації книжки Петра Гостюка та Івана Палюшка «Аспекти людського життя і здоров'я», яка відбулася в обласній бібліотеці для юнацтва.

Автор книжки Петро Іванович Гостюк описав механізм шкідливого впливу на організм людини таких факторів, як неправильний спосіб життя, тобто: нераціональне харчування, перевтома під час праці, надмірне вживання алкоголю, куріння, вживання наркотиків, надмірне і неправильне використання інформаційних носіїв, малорухливий спосіб життя тощо.

Під час презентації в учнів 9-их класів ЗОШ № 3 виникло багато запитань до автора книжки, на які він охоче відповів як спеціаліст-учений.

Н. К.

НАУКА І ВІРА

СВОБОДА СОВІСТІ І ВІРОСПОВІДАННЯ

У Національному заповіднику «Давній Галич» відбулася ІІІ Міжнародна наукова конференція «Авраамічні релігії: проблеми свободи совісті й віросповідання в контексті міжрелігійних чинників у сфері суспільного буття в Україні та світі».

Роботу конференції відкрив кандидат історичних наук, заступник генерального директора Національного заповідника «Давній Галич» з наукової роботи Семен Побуцький. Він зазначив, що це сьома за порядком релігієзнавча конференція, яка проводиться в Галичі. Цього року наукове зібрання присвячене 150-ій річниці митрополита Андрея Шептицького.

Від імені районної влади учасників наукової конференції привітали голова Галицької райдержадміністрації Ярослав Бартків та голова Галицької районної ради Петро Стрембіцький, відзначивши важливість таких наукових дискусій.

На пленарному засіданні цікаві доповіді виголосили доктор філософських наук, професор Інституту філософії імені Григорія Сковороди НАН України Петро Яроцький («Гідність людини як особистості: ключова парадигма ІІ Ватиканського собору та її сучасні вияви в діяннях папи Франциска»), доктор богослов'я, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства, теології і культурології Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, професор кафедри богослов'я Івано-Франківського богословського університету ім. Св. Івана Золотоустого Святослав Кияк («Проблема релігійної свободи на Другому Ватиканському соборі: історично-суспільний дискурс»).

На конференції також виступили кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальної роботи Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля Володимир Сабадуха з Сєвєродонецька, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри релігієзнавства, теології і культурології Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Марія Новосад та інші.

За результатами конференції ухвалено резолюцію.

Любов БОЙКО

ЧИН І ПАМ'ЯТЬ

У МИНУЛОМУ ЧИСЛІ «ГАЛИЦЬКОЇ ПРОСВІТИ» МИ ПОВІДОМЛЯЛИ ПРО УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА СІЧОВИМ СТРІЛЬЦЯМ НА ЧУБАТІЙ ГОРІ БІЛЯ СЕЛА СІЛЕЦЬ ТИСМЕНИЦЬКОГО РАЙОНУ.

НА ГОРІ ЧУБАТІЙ СТРІЛЕЦЬКА МОГИЛА

А історія цього пам'ятного місця сягає Другої світової війни. Після успішних боїв на горі Маківці австрійська армія, до якої входили сотні Леґіону УСС, протягом червня 1915 р. продовжила наступ на позиції російських військ у напрямі Галича. Неподалік сіл Вікторова і Сільця, близьких до лінії зіткнення, січові стрільці вели позиційні бої у місцевих лісах. Після двотижневого протистояння січовики змусили російське військо відступити. 28 червня 1915 р. Галич зайняли загони поручника О. Левицького і сотника Д. Вітовського.

У вересні 1915 р. на узліссі, поблизу автодороги Галич–Станиславів, котра сходиться з вікторівською дорогою, побратими разом із сільськими громадами Вікторова і Сільця висипали воякам УСС високу могилу. Вона мала вигляд трапеції, була 3 м завдовжки й понад 2 м заввишки. Над нею здіймався масивний чотириметровий неокорований дубовий хрест, на табличці якого був напис: «*Тут спочивають українські січові стрільці – вістун Данилюк і інші, упавші в бою за українську волю 17.VI.1915*».

Як бачимо, крім прізвища Данилюка, біографічних даних про інших загиблих не вказано. В історичних документах зафіксоване ім'я цього стрільця як Василь. Але в архівних документах такого імені не виявлено. Зате є Іван Данилюк, дата смерті якого не вказана. Тому ми можемо тільки здогадуватися, чому на епітафії не написали повністю їхні імена і дату смерті. Виглядає, що такої інформації вони не мали і їм очевидно не були відомі прізвища двох інших загиблих стрільців. Ймовірно, підрозділ, в якому служили стрільці, пішов у наступ, а висипанням могили займалися бійці УСС із чоти, якою командував підхорунжий М. Венґжин.

Отже, восени 1915 у спільній могилі були поховані:

Василь Гасюк (1899, с. Яворів Косівського повіту, тепер Косівського р-ну – 15.06.1915) – рільник, з 2 березня 1915 р. – боєць Леґіону УСС. З 6 квітня брав участь у боях за г. Маківку та м. Болехів.

Іван Дригалюк (трапляються різні варіанти написання цього прізвища: Дригилюк, Дрегалюк, Дергалюк, Дигалюк) (1895, с. Ясенів Горішній Косівського повіту, тепер – Верхній Ясенів Верховинського р-ну – 09.06.1915) – рільник, з 23 березня 1915 р. – боєць 7-ої сотні 2-го куреня Леґіону УСС. З 6 квітня брав участь у боях за г. Маківку та м. Болехів.

Іван Данилюк (1894, с. Прокурава Косівського повіту, тепер Косівського р-ну – 17.06.1915) – рільник, стрілець 4-ої сотні УСС.

Всі вони родом з Гуцульщини, служили в Леґіоні УСС і загинули під час виконання обов'язків розвідки і зв'язку. Крім цієї могили, на сілецьких полях, навпроти вікторівського лісу розміщувалися ще два одиничні поховання вояків УСС, які могли загинути або раніше або пізніше, оскільки бої на цій лінії зіткнення відбувалися також і в 1914, і 1916 рр.

Так могили простояли до кінця 1920-их років. У 1928 р. до Станиславівського філіалу Товариства охорони воєнних могил (керівник – Юстин Гірняк (1877–1958), парох Тязева (1904–1913), Ямниці (1913–1944), громадсько-культурний діяч. За спробу спорудження пам'ятника на могилі без дозволу воєводства йому загрожував штраф 500 злотих або одномісячний арешт) надійшло повідомлення про те, що на вікторівських землях без належного догляду перебувають п'ятнадцять могил УСС. Перевіривши інформацію, Ю. Гірняк сповістив про існування могил. Тоді й вирішили висипати січовим стрільцям спільну братську могилу і встановити на ній пам'ятник.

У 1929 р. на зібрані кошти було виготовлено проект пам'ятника, а навесні 1930 р. до воєводства внесено прохання про дозвіл на його будівництво. Тривалий час відповіді не надходило, тому організаційний комітет вирішив звозити будівельний матеріал на Чубату Гору, навпроти дороги, що веде до Духової криниці, на ділянку землі, яку для громадської справи подарував житель с. Сільця Петро Сеньків (у краєзнавчих статтях Чубата Гора помилково названа Лисою. Лиса Гора розташована перед Чубатою, праворуч від шосе Івано-Франківськ–Галич, там де тепер встановлена радіоантена. Чубата Гора є найвищою точкою на цій місцевості). За спорудження могили взялися мешканці довколишніх сіл – Вікторова, Сільця, Тязева і Ямниці. Селяни викопали яму завглибшки 3 м, зробили широку дубову домовину, склали в ній прах стрільців зі всіх могил та залили домовину бетонним розчином.

Згідно з задумом, пам'ятник на могилі мав мати вигляд шестиметрової зрізаної піраміди у плані квадрата зі сторонами завдовжки 10 м, увінчаної десятиметровим хрестом, до якого б вели бетонні сходи. Однак втілити задумане тоді не вдалося. Польська влада, яка раніше ніяк не реаґувала на проведення робіт, заборонила будівництво. Недільного зимового ранку 1931 р. стрілецьку могилу було освячено. Незважаючи на дошкульний мороз, на Чубату Гору зійшлося безліч українців із довколишніх сіл. Поляки прискіпливо слідкували за порядком. Отець Гірняк відправив панахиду, з патріотичною промовою виступив відомий публіцист і педагог Н. Даниш.

У 1942 р., під час німецької окупації, могилу відновили. Молодь з довколишніх сіл заново висипала земляний курган, увінчавши його високим березовим хрестом. Того ж року на Зелені свята відбувся велелюдний похід до могили. Крім дорослих, в ньому взяли участь учні місцевих шкіл, які поклали до її підніжжя численні вінки, сплетені з зеленого жита і дубового листя.

Радянський період залишив свій неґативний слід в історії могили, за яким настали довгі роки її забуття і запустіння. Після війни могилу з землею зрівняли новітні визволителі, які втоптали хрест у землю. В 1985 р., під час розширення шосе, начальник дільниці Микола Катамай ((1925–2008), уродженець с. Ямниця, начальник дільниці з ремонту та експлуатації автодоріг республіканського значення) відмовився прокладати через могилу автодорогу й зрізати граби. Таким чином вона вціліла і збереглася до нашого часу.

Відродження стрілецької слави почалося з відродження України. Восени 1989 р. з ініціативи Ігоря Бибика курган відновлювала вікторівська громада, до якої приєдналися жителі Сільця. Вони висипали конусоподібний земляний насип та встановили березовий хрест, який згодом замінили на металевий. 1 жовтня 1989 р. біля могили відбувся численний мітинґ за участю мешканців з навколишніх сіл і гостей з Івано-Франківська та Галича, на якому вперше за багато років забуття були підняті синьо-жовті знамена. На Зелені свята похід до могили став традиційним.

Мирослава ОЛІЙНИК

ПОСТАТІ

ЖИТТЄВІ ПЕРЕВАЛИ НАДДНІПРЯНКИ

(ГАЛИНА ОРЛІВНА І ГАЛИЧИНА)

(Закінчення. Поч. у № 22, 23)

…Друкується вона і в часописі «Український еміґрант», редаґованому її чоловіком Климом Поліщуком. 16 жовтня 1923 р., зокрема, була опублікована новела Галини Орлівни «Як приходить час». У цій же газеті 1923 р. опубліковані її спогади з юнацьких літ і враження від її поїздки на похорон Льва Толстого до Ясної Поляни восени 1910 року. 1925 р. передрук цих споминів здійснює часопис «Світ» під назвою «Тоді, як умер Толстой»… Заключні рядки юнацьких споминів письменниці сповнені сумовитими й болючими думками, зажурою і ностальгійно-щемливим відчуттям: «…Минули роки. Хвилі життя перекотили безліч величних, грізних і розкішних моментів. Війна… Революція… Менти божевільної радости, менти шаленого огню розшуки, боротьби, крики конаючого, радість визволеного… і все в якомусь пекельному вирі»…

Про що хотіла сказати Галина Орлівна цими рядками?.. Які сумніви огортали її душу?.. Відчувається: письменниця переживає моральний і душевний дискомфорт.

* * *

…Не все з творчого набутку Галини Орлівни за львівський період її побуту віднайдено. Відомо, що вона, крім новел, писала оповідання для дітей, інсценівки, п'єси для дитячого театру, наприклад, уже згадувані вище п'єси-казки «Князівна-жаба», «Христова ялинка», «Золотий черевичок». До речі, вона ж сама й організовувала дитячі вистави. Під час побуту в Станиславові Галина Орлівна співпрацювала з Товариством українських жінок і 1925 року багато праці доклала для уладнання у місті двох дитячих вистав – «Бунт ляльок» і «В чужім пір'ю».

Займалася також перекладами. Вона, зокрема, переклала на українську мову «Робінзона Крузо» Даніеля Дефо, «Чудові сабіянки» Леоніда Андреєва та ряд інших письменників.

Літературознавча критика, зокрема – Богдан Лепкий і редактор «Українського прапора», письменник, автор новел філософсько-релігійного характеру Остап Грицай схвально зустріли творчість Галини Орлівни її львівського побуту, а на її повість «Еміґранти», що побачила світ 1929 року в радянській Україні, галицький письменник Омелян Карашкевич (1893–1969) відгукнувся критично своєю рецензією.

* * *

…Творчий злет Галини Орлівни на літературно-публіцистичній ниві, її активна праця у театрально-культурному житті Галичини час від часу затьмарювалися хвилинами розпуки. Стан розпачу і безнадії охоплювали її душу. Вона щоднини все гостріше відчувала якесь незадоволення собою, розчарування у суспільно-політичному тлі, в якому вона опинилася. Марево нового, що винесло її на еміґрацію, розвіялося як вранішній туман. Перед нею вирувала жорстока очевидність: і тут, в Галичині, українську спільноту шматували розбрат, заздрість, політична заанґажованість, дрібне політиканство і брехливий, показний «ура-патріотизм» різних політичних партій, партійок, організацій і груп, дріб'язкові розрахунки, пліткування і кпини в боротьбі за зверхність в українському національно-визвольному русі. Та й не дивно (вона це бачила на власні очі): як це буває у світовій коловерті, вітер змін закинув на терени Галичини багато декласованої, денаціоналізованої нечисті з Наддніпрянщини – різних шкурників, грабіжників, аферистів, дезертирів з армії. Вони спричинили падіння морального рівня в середовищі української еміґраційної громади. Це збуджувало серед галичан неприязнь, злобу й огиду, нетерпимість і ворожість до «збігців». Бо й галичани самі переживали розпач поразки у національно-визвольній революції, тягар і скруту повоєнної розрухи та окупації Галичини Польщею.

Навколо себе Галина Орлівна бачила політичну трясовину, яку й змалювала 1929 року в повісті (яку ще називають романом) «Еміґранти». Душа її знеділа в очікуванні змін на краще. Зринала думка про повернення на Велику Україну. Звісно, до неї долинали і кличі (а їхньої оманливості й підступності вона, на жаль, не бачила) будувати нову Україну – «соціалістичну», «радянську», де влада, мовляв, належить робітникам і селянам, де починається «українізація»… Про це настирливо галасували в Галичині новітні «москвофіли» – місцеві комуністичні й різні радянофільські організації.

Серце її розривалося від жалю і тривог, коли згадувала про свою матір – Софію Георгіївну Мневську, колишню народну вчительку-революціонерку, яка була ув'язнена ще царською владою і в 1906–1907 рр. відбувала тюремне ув'язнення. У своїх листах мати кликала доньку повернутися у рідний край. У листі від 14 грудня 1922 року до Галини Орлівни і Клима Поліщука вона голосить: «…Зірочко моя ясна, дитиночко ж моя рідна! Як би мені хотілося побачити тебе щасливою матінкою […] Я все хворію і за мною ходить нікому. Я б радила вам переїхати сюди, ти б грала у цьому театрі, я б ходила за Лесенятком (Леся – донька Галини Орлівни і Клима Поліщука, яка народилася у Львові. – В. М.), а чоловік теж одержав би тут посаду. Мені, Ганнусенько, уже спочить би душею і тілом; боюсь не дожить до того щасливого часу, коли побачу вас, мої ріднесенькі»…

Такі листи писала мати, коли в Україні вже шаленів перший радянський голод.

* * *

…Клим Поліщук довго вагався на переїзд до УССР: інстинкт передчуття немовби застерігав його від цього кроку; відчував, мабуть, інтуїтивно ефемерність свого майбутнього там, в «Совдепії». Та згодом піддався наполяганням дружини. Це було його фатальною помилкою.

…Восени 1925 року Галина Орлівна і Клим Поліщук повернулися у задзеркалену дійсність – до радянської України. Тепер достеменно відомо: 4 листопада 1929 року Клима Поліщука заарештували, а 3 листопада 1937 року «в ознаменование» 20-літнього ювілею Жовтневої революції був розстріляний в похмуро-холодних просторах російської Карелії – в урочищі Сандармох, відбувавши перед тим висилку до Казахстану.

Галина Орлівна була арештована в Харкові, тодішній столиці радянської України, 30 січня 1931 року і запроторена на заслання до Казахстану. Останній спочинок знайшла у селі Голоби Ковельського району на Волині 21 березня 1955 року.

Врешті-решт її життя було немов той зірваний листок, що відніс вітрогон у дике провалля.

Володимир МОРОЗЮК,
член НСПУ

ДО ПЕРВНІВ

* * *

Чи то буря, чи то дзвін,
Чи то гуде хмарогрім,
Чи то пісня лунає так грізно?
Від Кубані аж до гір
Чути голос – позір!
В ряд ставай, не барись,
Щоб не було запізно.
Ні на що не дивись,
Чи до пекла підеш,
Чи до неба.
Кидай неньку стару
Ще й кохану й сестру,
Бо настала велика потреба.
Бо настав такий час,
Що умре кожен з нас
Не на ліжку, а в бою у крові.
У хвилину грізну
спом'янем Вітчизну,
Що для неї вмираєм з любові.
Де ж ті вірні сини,
де ж поділись вони,
Де ж ті лицарі смілі завзяті?
Чом у ряд не стають,
як один, чом не йдуть
Україну свою рятувати?

Цей вірш, як і багато інших віршів наших поетів, ми читали у далекі тридцяті роки минулого століття на просвітянських вечорах, зустрічах, забавах, утверджуючись у патріотичній думці, дії, вірі в щасливе майбутнє України.

Надія ЛЕГУН

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

КЛИМ

Клеменс, клементіс у латинській мові рівнозначне українському милостивий, лагідний, вибачливий, поблажливий. Від цього слова, що в давній Візантії, звідки воно примандрувало до нас, звучало як *Климент,* ми й утворили, скоротивши його, наймення *Клим.*

Ім'я *Клим* значного поширення набрало серед селянства. Представники ж панського світу охочіше використовували «церковні» форми цього імені: *Клементій, Климент,* а інколи й *Клеменс.* Носять ці наймення й жінки: *Климентина, Клемена* (у відомого літератора, друга Пушкінового – Плетньова є навіть вірш «Климені»).

Клименко, Климчук (інколи не без впливу слова *клямка* і *Клямчук), Климченко, Климко, Климцевич (від Климцьо), Климухно, Клишко* – такий далеко не повний вивідок прізвищ, що утворилися від імені.

ЮВІЛЕЇ

Благочинними концертами, зокрема на сцені НД «Просвіта», святочною академією на сцені облмуздрамтеатру Івано-Франківське музичне училище імені Дениса Січинського відзначило 75-ліття.

СКРИПКА ГРАЄ, СЕРЦЕ КРАЄ

Духовий оркестр навчального закладу під керівництвом Петра Гундера і вишукані мажоретки в холі театру зустрічали численних гостей. Викладачам музучилища Сергієві Крещенському та Ользі Ящишин вручено найвищу нагороду області – медаль «За заслуги перед Прикарпаттям». Голова облдержадміністрації Олег Гончарук у привітанні наголосив на авторитеті й престижі музичного училища й зачитав привітання від віцепрем'єр-міністра – міністра культури України В'ячеслава Кириленка. Начальник управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської облдержадміністрації Володимир Федорак запевнив присутніх, що до поважного ювілею навчальний заклад таки отримає таку потрібну і давно омріяну простору музичну залу. 200 тис. грн. з обласного бюджету для початку робіт виділять найближчим часом.

Упродовж своєї історії училище імені Дениса Січинського було осередком професійної музичної культури нашого краю, і нині тут працюють фахівці найвищого рівня, котрі виховують національну творчу інтеліґенцію. Співпрацювали з цим навчальним закладом і проводили майстер-класи видатні композитори Іван Недільський, Станіслав Людкевич, Василь Барвінський, Філарет Колесса, Роман Сімович, дириґент Микола Колесса, всесвітньо відомий скрипаль Давид Ойстрах, славетна співачка Іра Маланюк, професор Рада Лисенко, композитор Андрій Штогаренко, професори Стефанія Павличко, народний артист України Ігор Пилатюк, Герой України, народний артист України, композитор Мирослав Скорик, народний артист України Олег Криштальський та чимало інших.

Свою діяльність училище розпочало 17 січня 1940 року на базі міських музичних закладів та філіалу Львівського музичного інституту імені Миколи Лисенка і Станіславівської консерваторії імені Станіслава Монюшка.

Училище стало спадкоємцем європейських музичних традицій старого Станіславова, бо фундаторами й першими викладачами тут були непересічні музиканти, котрі навчалися в найкращих музичних школах Відня, Кракова, Праги, Варшави.

Візитівками училища є симфонічний оркестр, духовий оркестр, оркестр українських народних інструментів, академічний хор, оркестр баянів та акордеонів, ансамбль скрипалів, капела бандуристів, ансамбль народної музики та ансамбль «Бельканто». Найбільшим творчим досягненням училища директор, заслужений діяч мистецтв України Петро Гундер вважає удосконалення фахової майстерності студентів, розвиток їхнього виконавського рівня і таланту. Приміром, студенти й учні педагогічної практики при училищі беруть участь у Всеукраїнських і Міжнародних конкурсах, і від 2006 року понад 400 з них стали лауреатами й переможцями. Власне, з цією метою в музучилищі ініціювали проведення у всіх відділах конкурсів виконавської майстерності та конкурсу на гран-прі училища, а також щомісячних концертів «Музичні середи». А всі іспити відбуваються в найкращих залах міста, духовий оркестр екзамен з дириґування проводить на Вічевому майдані Івано-Франківська.

Духовний наставник музичного училища імені Дениса Січинського о. Зіновій Касько розповів притчу. «На одному аукціоні продавали стареньку скрипку. Ліцитатор тримав її в руках і не знав, з якої ціни почати, назвав невелику суму, хтось згодом додав до неї кілька доларів. Потім ще хтось несміливо збільшив суму. Та раптом на сцену аукціонної зали вийшов літній чоловік, взяв з любов'ю скрипку до рук, протер її, налаштував струни, взяв смичок – і залунала музика. Та музика зачарувала всіх, а коли він завершив, то позаду хтось вигукнув упевнено: «Мільйон доларів!». Рука майстра торкнулася інструмента. Це – справжнє диво. І в цьому училищі навчаються і навчають ті, котрі вміють таке диво творити», наголосив наставник.

Після численних привітань і вручення відзнак фраґментом увертюри «Еґмонт» Л. В. Бетговена у виконанні симфонічного оркестру під орудою Романа Дзундзи розпочався святковий концерт. Грав духовий оркестр, гріла душу скрипка, лунала українська пісня.

Л. Т.

РОДЕ НАШ КРАСНИЙ...

ДЕРЕВО МІЦНЕ КОРІННЯМ, А ЛЮДИНА – РОДОМ

Дитина, яка не знає свого родоводу, на все життя залишається безбатченком. І в час, коли відроджуються національні та духовні цінності нашого народу, ми повинні пам'ятати своїх предків, гордитися ними. Кожна людина повинна вести хронологію роду, розвивати історичну пам'ять, пишатися своїми пращурами.

У Добровлянах група ентузіастів-краєзнавців вирішила повернути пам'ять роду, дані про село Добровляни з історії його заснування і дотепер. Громада села зацікавилась історією села та свого роду. Були видані книжки «Калущина в Королівстві Галичини і Володимирії» (І ч.) (автор – Богдан Василів, науковець, наш односельчанин), «Добровляни крізь століття» (Богдан Василів, Микола Петрів, Степан Василів, Марія Василів, Марія Паращак-Василів), а також «Пам'ятай свій рід» (Степан Василів, Микола Петрів, Мирослав Василів, Ігор Петрів, Богдан Василів), де був поданий родовід односельчан з 1871 р.

Щоб продовжити і зміцнити цей ланцюжок пам'яті між поколіннями, учні Добровлянського НВК І–ІІІ ст. разом із керівником «Молодої Просвіти», вчителем української мови та літератури Оксаною Якимів у фольклорно-етнографічному гуртку та в позакласний час працювали над проектом «Пам'ятай свій рід». Молоді просвітяни Вікторія Цюник, Надія Болехівська та Ірина Федорів продовжували дослідження авторів книжки, уточнювали та доповнювали схему поховань. До речі, дівчата дослідили свій родовід аж до сьомого коліна.

Депутат районної ради Микола Петрів подав клопотання у районну раду про відзначення учнів та вчителя за активну участь у громадському житті й збереження культурної та історичної спадщини Добровлян.

Голова районної ради Василь Дзундза оцінив роботу й нагородив грамотами і грошовими преміями керівника проекту Оксану Якимів та учнів Вікторію Цюник, Надію Болехівську, Ірину Федорів. І знаменно, що нагородження відбулося на святі останнього дзвоника. Батьки і вчителі проводжали випускників у самостійне життя, бажали не забувати, хто вони, чиїх батьків діти.

Марія ВАСИЛІВ,
голова первинного осередку «Просвіти» с. Добровляни Калуського району

ВТРАТИ

Відійшла у вічність щира українка, активна просвітянка, патріотка
СЛУЦЬКА ЯРОСЛАВА МАРІЯ МИХАЙЛІВНА.

Івано-Франківські обласне і міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, первинний осередок «Відродження», друзі, колеґи висловлюють щире співчуття рідним і близьким з приводу смерті активістки-просвітянки, учителя, члена осередку «Відродження» товариства «Просвіта», члена Клубу української інтеліґенції ім. Б. Лепкого.

Слуцька Ярослава Марія Михайлівна (23.04.1936, с. Долина тодішнього Тлумацького повіту Станиславівського воєводства – 06.06.2015, м. Івано-Франківськ) народилася в заможній селянській родині. Змалку виховувалася в патріотичному українському середовищі. Після школи продовжила навчання у Львівському аґроекономічному інституті, потім – на біохімічному факультеті Чернівецького університету. Працювала деякий час аґрономом, а згодом довгі роки вчителювала у СШ № 5 м. Калуша.

1988 р. включилась у громадсько-політичне життя. Ярослава Слуцька довгий час виконувала обов'язки відповідального секретаря Івано-Франківського культурно-наукового товариства «Рух». Була активним членом Ради Народного руху в Івано-Франківську. Серед перших стала членкинею відродженого в Івано-Франківську Союзу українок. Була співголовою міської філії Союзу українок, протягом багатьох років очолювала міський осередок товариства імені Марійки Підгірянки.

Я. Слуцька брала активну участь у роботі міського об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка та Клубу української інтеліґенції ім. Б. Лепкого. Долучалася також до проведення кампаній з виборів депутатів Верховної Ради та місцевих рад.

Ярослава Слуцька як член осередку «Відродження» товариства «Просвіта» проводила ґрунтовну просвітянську роботу серед населення в родинах, брала активну участь у святкуванні релігійних і державних свят. За сумлінну патріотичну роботу неодноразово була нагороджена похвальними грамотами товариства «Просвіта».

Сумом, горем і тугою наповнені наші серця і болить душа за людину, яка так любила життя, створювала навколо себе атмосферу добра. Важко змиритися з тим, що немає її серед нас. Висловлюємо щире співчуття чоловікові Василеві, доньці, внукам і родині та близьким покійної.

Нехай вічна світла пам'ять збережеться в наших серцях!

С. ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, В. БОЙКО, П. АРСЕНИЧ, Н. СИНИЦЯ, Б. ВІВЧАР, просвітяни осередку «Відродження»

5 червня 2015 року відлетіла у вирій вічності світла душа Великого галичанина, вченого зі світовим ім'ям –
ФРЕЇКА ДМИТРА МИХАЙЛОВИЧА

(народився 05.04.1942 р. (за документами – 1943 р.)), заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Академії наук вищої школи України, доктора хімічних наук, професора, директора фізико-хімічного інституту, завідувача кафедри фізики і хімії твердого тіла ПНУ ім. В. Стефаника, дійсного члена Н'ю-Йоркської Академії наук, академіка Міжнародної термоелектричної академії, Соросівського професора, визнаного Міжнародним біологічним центром (Кембридж, Англія) видатним ученим XX століття (1999) та центром Barons Who's Who (Каліфорнія, США) лідером нової епохи (2000), «Людина-2001» (Каролiна, США), лауреата премій: «Галицькі кмітливці» за 2001 та 2007 роки, «Визначний вчений року» (2005), «Відомий науковець року» (2011); нагородженого відзнаками «За внесок у науку» (2008), «За наукові досягнення», відзнакою державного департаменту інтелектуальної власності України «Творець» та орденом «За заслуги III ступеня» (2009); започатковувача цілої фізичної школи на теренах Прикарпаття та за його межами, автора і співавтора більше семи сотень наукових праць і десятків книжок. Він створив новий науковий напрям – фізико-хімічні основи матеріалознавства тонких плівок і кристалів сполук AIIBVI та AIVBVI і твердих розчинів на їхній основі, перспективних та активних елементів опто- та мікроелектроніки, інфрачервоної техніки, термоелектрики. Підготував 42 доктори й кандидати наук. Ініціатор і організатор проведення відомих Міжнародних і Всеукраїнських конференцій з фізики і технології тонких плівок. Академік Фреїк був ініціатором створення декількох громадських організацій: Івано-Франківського відділення Українського фізичного товариства, асоціації «Вчені Прикарпаття», Івано-Франківського відділення Наукового товариства ім. Т. Шевченка, які значно активізували діяльність вчених у вирішенні проблем краю. Разом з тим, він був стрижнем великої вчительської династії Фреїків, початок якій поклала його старша сестра Ганна Фреїк-Оріщак.

Жила бідна селянська родина Михайла Ільковича Фреїка (1903–1980) і Юстини Степанівни з роду Рекути (1903–1990) в с. Кінашів Галицького району. В родині було п'ятеро дітей.

В роки Другої світової війни, в час радянської та німецької окупацій сім'ї доводилось дуже скрутно, особливо з продуктами харчування. Часто нічого було їсти, і маленький Дмитро разом з братом і сестрами йшов до лісу збирати гриби, плоди, ягоди і різні рослини, про які їм розповідала бабця Анна, по-вуличному Музичиха і мама, що добре на цьому знались, і до якої за лікарськими травами приходило чимало людей з села.

А шлях до знань розпочався з Кінашівської семилітньої школи. Першою вчителькою була Емілія Тимофіївна Поденко (Кащій) з Черкащини. Там він проявив свої здібності в математиці й фізиці, а також охоче відвідував заняття музики.

У 1959–1964 рр. навчався на фізико-математичному факультеті Івано-Франківського державного педагогічного інституту, який закінчив із відзнакою.

З 1964 р. по 1968 р. Дмитро Фреїк навчався в аспірантурі фізичного факультету ЛДУ імені Івана Франка за спеціальністю «фізика твердого тіла», яку закінчив захистом кандидатської дисертації. Усі його діти й рідня пов'язані з наукою, а сумарний педагогічний стаж вихідців з повстанської родини становить майже 500 років. Життя триває і освітянська родина поповнюється новими нащадками, що, імовірно, теж оберуть таку нелегку, але почесну працю на педагогічній ниві.

Вся родина, колеґи по роботі на чолі з ректором ПНУ імені Василя Стефаника Ігорем Цепендою і проректором Андрієм Завгороднюком, науковці з Києва, Львова, учні його славетної школи кількох поколінь та інші зібралась у ці скорботні дні до садиби Дмитра Михайловича Фреїка в селі Опришівці Івано-Франківської міськради, щоб провести свого старійшину й наставника в останню дорогу, яка пролягла через подвір'я найвідомішого вишу Прикарпаття, славу й авторитет якого творив майже півстоліття один із корифеїв вітчизняної науки разом зі своєю могутньою командою.

Вічна пам'ять.

Пухом українська земля.

Родина, колеґи, побратими, просвітяни